

El Gust per la Lectura 2016-2017

PRIMER I SEGON D'ESO

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

El Gust per la Lectura 2016-2017

Primer i segon d'ESO

Exploradors, al poema!

Guia de lectura per al professor

Departament d'Ensenyament
Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics

Josep Hernández Tresserras

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

ÍNDIX

PRESENTACIÓ	4	
ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT	5	
Objectius	5	
Continguts	5	
Criteris d'avaluació	8	
ABANS DE LLEGIR	9	
L'autor: Josep Pedrals	9	
El text: <i>Exploradors, al poema!</i>	13	
TOT LLEGINT	14	
Activitats de comprensió lectora i anàlisi d'aspectes literaris		14
Capítol 00. Als exploradors	14	
Capítol 01. Des de lluny	14	
Capítol 02. Els solcs	18	
Capítol 03. Concentració	20	
Capítol 04. La fórmula	22	
Capítol 05. La comparació abreujada	23	
Capítol 06. La facultat inventiva	26	
Capítol 07. L'experiència	27	
Capítol 08. Prendre consciència	28	
Capítol 09. L'efecte	29	
Capítol 10. El nou subjecte	30	
Capítol 11. La nova circumstància	31	
Capítol 12. Les noves formes de relació	33	
Capítol 13. La nova ductilitat	35	
Capítol 14. El cor del poema	36	
Capítol 15. El significat	38	
Capítol 16. El so	39	
Capítol 17. El ritme	41	
Capítol 18. L'universal	43	
DESPRÉS DE LLEGIR	46	
Més enllà de la literatura	46	
Activitats per compartir la lectura	48	
BIBLIOGRAFIA	50	
WEBGRAFIA	51	

PRESENTACIÓ

La guia didàctica que teniu a les mans està adreçada als professors, i és bessona del quadern de l'alumne, que només conté les activitats (sense el solucionari).

En un primer apartat hi trobareu les orientacions didàctiques, i al final de tot un recull de bibliografia i webgrafia.

Entremig, el plat fort de les activitats, dividit en tres apartats:

- Un apartat amb propostes per fer abans de començar a llegir poesia. Tenen l'objectiu de presentar el llibre, motivar l'alumnat a la lectura i establir connexions amb coneixements previs.
- Un segon apartat, molt més extens, en què es proposen activitats de comprensió lectora i anàlisi d'aspectes literaris. De cada capítol, es pretén fer una aproximació a l'explicació de l'autor, al poema i a les activitats de taller.
- En darrer lloc, un apartat amb activitats per fer després de la lectura. Es tracta de relacionar els nous aprenentatges amb altres àrees del coneixement i de fomentar iniciatives per compartir la lectura.

Les activitats proposades són una forma d'orientar la lectura dels estudiants. Cada docent decidirà com en fa ús, d'acord amb el seu criteri, les seves prioritats i la seva metodologia.

ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT

Objectius

1. Fomentar el gust per la lectura, valorant-la com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
2. Descobrir la lectura com una eina de creixement i enriquiment personals.
3. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
4. Identificar els elements que configuren una obra literària i analitzar-los.
5. Imaginar i produir textos poètics diversos utilitzant els coneixements bàsics sobre les convencions del gènere o subgènere, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics.
6. Promoure l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació amb autonomia i esperit crític.
7. Fer atenció a la relació dels coneixements previs de l'alumnat respecte als nous aprenentatges.
8. Desenvolupar l'esperit crític de l'aprenent per tal que sigui capaç de debatre, amb arguments i respecte, les idees pròpies i d'altri.
9. Estimular la creativitat dels alumnes.
10. Fomentar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la capacitat d'aprenentatge i d'ús de la llengua.

CONTINGUTS

Dimensió comprensió lectora

1. Comprensió i interpretació de textos poètics, tenint en compte les seves característiques específiques.

2. Identificació i coneixement de les característiques del gènere poètic, fixant-se en els preceptes establerts i les llicències poètiques.

3. Cerca d'informació i hàbits de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels missatges, utilitzant estratègies prèvies a la cerca i recorrent a fonts diverses.

4. Ús d'estratègies de comprensió lectora: intenció comunicativa i actitud del parlant, idees principals i secundàries, inferències i contrast amb coneixements propis.

5. Anàlisi intratextual i intertextual: perspectives única, múltiple, complementària.

Dimensió expressió escrita

1. Aplicació progressiva de les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats (planificant, textualitzant, revisant i reescrivint), i integrant la reflexió ortogràfica i gramatical en la pràctica i l'ús de l'escriptura.

2. Cerca d'informació i de models per a la producció de textos escrits.

3. Presentacions escrites i audiovisuals: estructuració, suport multimèdia, utilització de diferents llenguatges.

Dimensió comunicació oral

1. Participació en debats orals sobre temes relacionats amb els aprenentatges.

2. Ús d'estratègies comunicatives per a l'inici, el manteniment i l'acabament de les interaccions.

3. Actitud de cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball cooperatiu.

Dimensió literària

1. Ús d'estratègies i tècniques que ajudin a analitzar i a interpretar el text literari abans, durant i després de la lectura.

2. Lectura i explicació de fragments literaris significatius i de textos complets. Temes i subgèneres literaris. Tòpics.

3. Identificació del context històric i literari de les obres i reflexió sobre la relació amb el seu context.

4. Consulta de fonts d'informació variades i significatives.

5. Desenvolupament de l'autonomia lectora i de la consideració de la lectura com a font de coneixement del món, de la naturalesa humana, de les relacions entre les persones i d'un mateix.

Dimensió actitudinal i plurilingüe

1. Conscienciació que les llengües defineixen la identitat personal i col·lectiva, potencien la comunicació i l'aprenentatge i són una porta oberta a la comprensió del món i de les altres persones.

2. Conscienciació de pertànyer a una comunitat lingüística, social i cultural i actitud positiva d'interès i confiança davant la diversitat de llengües i cultures.

3. Disposició per utilitzar els coneixements de llengües, segons el domini diferent que se'n tingui, en contextos reals i amb funcions diverses, com ara en cerques d'informació en qualsevol dels formats possibles.

4. Conscienciació de les pròpies actituds davant les diferències de llengües i cultures, i valoració de la diversitat lingüística i cultural.

5. Actitud crítica davant dels missatges que suposin qualsevol tipus de discriminació i voluntat de superar els prejudicis.

Bloc transversal de coneixement de la llengua

1. Desenvolupament d'estratègies de correcció lingüística i revisió gramatical dels textos. Consulta de diccionaris, eines informàtiques, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.

2. Identificació dels camps lexicosemàntics que apareixen en els textos i augment del coneixement del lèxic nou, dels mecanismes de formació de paraules i de frases fetes i refranys.

3. Relacions semàntiques (polisèmia, sinonímia, antonímia, homonímia, hiponímia, hiperonímia). Canvis en el significat de les paraules (metàfora, metonímia, eufemismes, paraules tabú).

4. Patrons bàsics de ritme, d'entonació i accentuació de paraules i enunciats.
5. Llenguatge audiovisual: relació entre imatge, text i so.

CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de gèneres diversos.
2. Llegir i comprendre, de forma guiada, obres literàries de la literatura catalana mostrant interès per la lectura.
3. Redactar textos personals d'intenció literària, a partir de models, seguint les convencions del gènere, des d'una perspectiva lúdica i creativa.
4. Identificar i seleccionar, de fonts d'informació fiables, els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital, integrant-los en un procés d'aprenentatge continu.
5. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de manera individual o en grup, aplicant estratègies de planificació, textualització i avaluació de l'ús oral de la llengua.
6. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gestos, moviments, mirada...).

ABANS DE LLEGIR

L'autor: Josep Pedrals

Si no sabeu res de l'autor d'aquest llibre, primer de tot llegiu la informació que en trobareu a la solapa d'*Exploradors, al poema!*

1. Josep Pedrals se'ns presenta en qualitat de poeta...
 - a) Amateur.
 - b) Professional.
 - c) Diletant.
 - d) Ni professional ni amateur.

RESPOSTA: b) Professional.

2. Quin sentit té la resposta correcta de l'activitat precedent?
 - a) Que no s'hi guanya la vida (però tampoc la perd).
 - b) Que inverteix diners en fons d'inversió poètics.
 - c) Que fa un cicle formatiu (com l'antiga Formació Professional).
 - d) Que exerceix com a ofici una activitat que ordinàriament no ho és (per oposició a *amateur*).

RESPOSTA: d) Que exerceix com a ofici una activitat que ordinàriament no ho és (per oposició a *amateur*).

3. Quina de les afirmacions següents és certa?
 - a) Tots els professionals són poetes.
 - b) Tots els poetes són professionals.
 - c) Totes les professions són poètiques.
 - d) Cap de les tres afirmacions precedents no és certa.

RESPOSTA: d) Cap de les tres afirmacions precedents no és certa.

4. És el mateix «viure de la poesia» que viure «per a la poesia»?
 - a) Sí, sempre.
 - b) No, no és el mateix.
 - c) Només si els poetes s'expressen amb versos decasíl·labs i no fan servir les formes plenes.
 - d) Només si els versos són lliures.

RESPOSTA: b) No, no és el mateix.

5. Poseu-li rostre al poeta. De les imatges següents, quina correspon a Josep Pedrals?

a)

b)

c)

d)

RESPOSTA: d) [Les altres tres fotografies són de l'actor Àlex Casanovas, de l'escriptor Màrius Serra i del polític Winston Churchill.]

6. Quin dels llibres següents l'ha escrit [Josep Pedrals](#)?

- a) *Els fruits saborosos.*
- b) *La bragueta encallada.*
- c) *El furgatori.*
- d) *Verbàlia (jocs de paraules i esforços de l'enginy literari).*

RESPOSTA: c) *El furgatori* [Els altres tres títols són de Josep Carner, Enric Casasses i Màrius Serra, respectivament.]

7. A més a més de dedicar-se a la poesia, l'autor d'*Exploradors, al poema!* ha escrit obres...

- a) D'assaig.
- b) De teatre.
- c) De narrativa (novel·les, contes i rondalles).
- d) De cuina catalana medieval (entremesos i viandes).

RESPOSTA: b) De teatre.

8. L'autor de qui parlem lidera un grup de pop irònic. Això vol dir que...

- a) És el cervell d'un equip de recerca que es dedica a la pesca d'una varietat de pops molt concreta.

- b) El seu art és més aferradís que un pop (*iron* és ferro en anglès).
- c) És l'Andy Warhol de l'[art pop](#) català.
- d) És al capdavant d'un grup de música de to humorístic.

RESPOSTA: d) És al capdavant d'un grup de música de to humorístic .

9. Quina de les quatre fotografies següents correspon a una imatge promocional del grup Els Nens Eutròfics, de Josep Pedrals? Si no ho sabeu, consulteu la pàgina web del [grup](#).

a)

b)

c)

d)

RESPOSTA: a) [Les altres fotografies són del grup ABBA, dels imitadors del Polònia i dels Amics de les Arts.]

10. Escriviu el títol dels discs del grup [Els Nens Eutròfics](#) i escolteu-ne cançons.

RESPOSTA: En helicòpter

RESPOSTA: Esquitxos ultralleugers

El text: *Exploradors, al poema!*

1. Consulteu ara la informació de la contraportada del llibre. «És una exhortació a l'aventura». Què significa [exhortar](#)?
 - a) Obligar.
 - b) Constrènyer la voluntat d'algú a dir o a fer alguna cosa.
 - c) Induir amb paraules persuasives.
 - d) Prohibir.

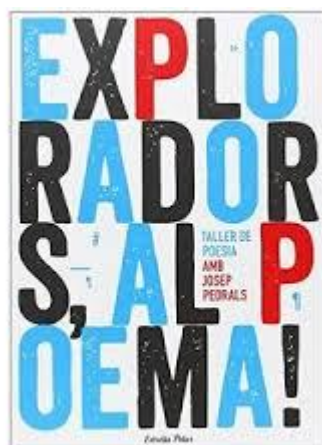
RESPOSTA: c) Induir amb paraules persuasives.

2. *Exploradors, al poema!* està format per...
 - a) Un recull de poemes de Josep Pedrals.
 - b) Un conjunt d'activitats que consisteixen a posar a prova l'enginy a l'hora de crear paraules, enunciats i textos més o menys poètics.
 - c) Una sèrie de textos pensats com a invitació a endinsar-se en la poesia.
 - d) Una sèrie de textos pensats com a viatge al poema, un recull de poemes i un conjunt d'activitats.

RESPOSTA: d) Una sèrie de textos pensats com a viatge al poema, un recull de poemes i un conjunt d'activitats.

3. La frase «Més que un manual, és un pedal» s'ha d'entendre en...
 - a) Sentit literal (amb la compra del llibre regalen un pedal de bicicleta).
 - b) Sentit figurat (convida a exercitar les facultats creatives).
 - c) Sentit horari (seguint la rotació de les agulles del rellotge).
 - d) Sentit literal i figurat (les dues primeres respostes són correctes).

RESPOSTA: b) Sentit figurat (convida a exercitar les facultats creatives).

TOT LLEGINT

Activitats de comprensió lectora i anàlisi d'aspectes literaris

Capítol 00. Als exploradors

1. A qui s'adreça aquest capítol?
 - a) Als [profetes](#).
 - b) Als seguidors de l'[escoltisme](#).
 - c) Als joves lectors (i, per extensió, a tothom).
 - d) Als [mèdiams](#).

RESPOSTA: c) Als joves lectors (i, per extensió, a tothom).

2. On us ha de fer arribar el camí que emprendreu com a exploradors?
 - a) A una realitat virtual.
 - b) A la poesia, al poema.
 - c) A caçar pokémons.
 - d) A un campament al bosc.

RESPOSTA: b) A la poesia, al poema.

3. Relacioneu els quatre paràgrafs següents amb quatre actituds possibles dels exploradors: a) malfiança, desconfiança, recel; b) inseguretats davant de les dificultats; c) formalitat, prevenció, reserva; d) por al desencís, al fracàs.

«Un dels nostres creu que val més no ser desvergonyits, que millor que ens l'imaginem i prou, allà on és, tal com és: un tresor inexpugnable, incògnit i llunyà».	c)
«Un altre té un pressentiment: no es fia ni dels guardians, ni del camí, ni de l'objectiu, ni de mi».	a)
«Encara n'hi ha un altre que sospita que ens endurem una decepció i que, al final, el poema serà una cosa estúpida, fluixa i cursi».	d)
«També n'hi ha un que es refrena perquè li sembla que no està preparat per afrontar els obstacles que hi pugui haver, siguin els que siguin».	b)

Capítol 01. Des de lluny

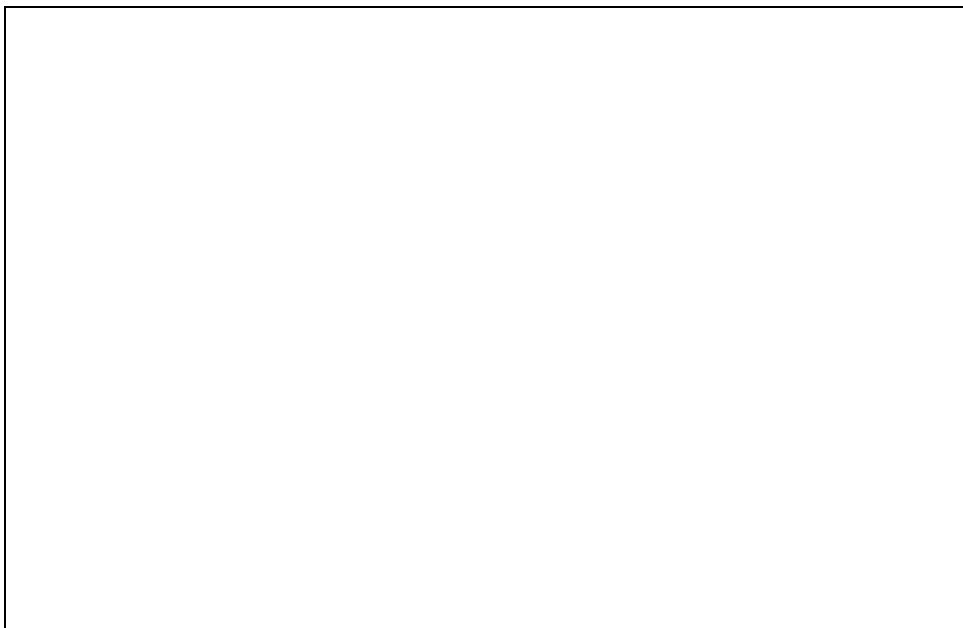
1. Fixeu-vos en les paraules destacades en color blau del text introductori. Penseu si són o no paraules clau.

RESPOSTA: Sí.

2. Visualment, el poema presenta una disposició particular de les paraules que el formen. Com s'anomenen les línies d'un poema?
- a) Versicles.
 - b) Perfils.
 - c) Versos.
 - d) Traços.

RESPOSTA: c) Versos.

3. Digueu si són veritat o no les afirmacions següents:
- a) Els versos d'un poema han de tenir tots la mateixa llargada. **Fals.**
 - b) La presentació visual d'un poema acostuma a ser en «ratlles» desiguals. **Cert.**
 - c) Les estrofes són agrupacions de versos. **Cert.**
 - d) A primer cop d'ull, podem diferenciar un text en prosa d'un text en vers. **Cert.**
4. El poema de Josep Pedrals de la A gegant amb paraules a dins us convida a fer exercicis semblants amb la resta de lletres de l'alfabet. Feu-ho! Escriviu lletres gegants a base de textos a dins.

5. ¿Sabíeu que el poeta Joan Brossa va idear un poema visual transitable en tres temps que comença amb una A gegant? Consulteu-ho a la [Fundació Joan Brossa](#).

© FUNDACIOJOANBROSSA.CAT

- a) Què representa la lletra A gegant al començament del poema visual?
RESPOSTA: És la porta d'entrada a l'alfabet, al llenguatge, a la vida.
- b) Quin significat tenen els signes de puntuació, d'interrogació i d'exclamació?
RESPOSTA: Les pauses, els dubtes, les admiracions, etc., al llarg de la vida.
- c) Quin sentit té la lletra A mig derruïda al final del camí?
RESPOSTA: Representa el final de la vida.

6. A l'apartat de laboratori d'*Exploradors, al poema!* hi trobareu activitats que conviden a pensar en les formes de l'escriptura des d'un punt de vista estètic.

- a) Cerqueu textos que facin servir diferents mides de lletra. Com a exemple, aquesta prosa poètica de Perejaume:

Un home s'asseu en una roca. Du un pinzell altíssim agafat com si fos una llança.

Estén la mà i assenyala, al lluny, un altre home que s'acosta, també amb un pinzell. En una altra banda es veuen vuit homes que conversen, amb un pinzell enorme a la mà. Davant nostre, un bony que havíem pres per una roca es dreça i és un altre home amb un altre pinzell.

- b) En relació amb l'activitat 1 de laboratori, que proposa escriure només amb lletres que no sobresurtin de la línia estricta, cerqueu poemes que no facin servir majúscules. Podeu mirar de trobar-ne a [Mag Poesia](#). Fixeu-vos, per exemple, en aquest poema de Jaume C. Pons Alorda:

no em fa vergonya viure
ni tampoc despullar-me davant el món
com una quimera ho fa davant la llegenda
perquè sóc jove i bell
i el món hauria d'engrandir-se amb el meu nu
visceral i fràgil, però sobretot sincer,
sense por de ser pretensions com sóc

ja que només aquells que ho desitgen tot
ho aconsegueixen tot

Capítol 02. Els solcs

1. El món agrari es fa present en el vocabulari i les frases fetes que fem servir. Per exemple: «Fotre el camp» o «Qui no vulgui pols que no vagi a l'era». També la paraula *solc* prové de les feines al camp. Què significa en un sentit propi? (Consulteu-ho al [diccionari](#).)

RESPOSTA: Cavitat llarguera produïda per l'arada a la superfície de la terra.

2. El nom que titula aquest capítol ha donat a la llengua un munt de [frases fetes](#) (girar o tòrcer el solc, servir el solc, entrar en solc, sortir del solc o treure un peu del solc, treure algú del solc, tornar a solc, tornar algú al solc, no tirar-ne una en el solc). Tota aquesta riquesa de la llengua està lligada a la vida agrària.
 - a) Josep Pedrals fa servir la paraula *solc* en un sentit...
 - 1) Propi.
 - 2) Recte.
 - 3) Literal.
 - 4) figurat o metafòric.

RESPOSTA: 4) Figurat o metafòric.

- b) A *Exploradors*, al poema! un solc és...
 - 1) Una estrofa.
 - 2) Un poema.
 - 3) Un vers.
 - 4) Un text.

RESPOSTA: 3) Un vers.

3. «El poema viu en un terreny que s'ha esculpit canalitzant paraules». Un poema és, doncs, una successió de paraules ordenades, arrenclerades. Per saber-ne més, caldria consultar un manual de [mètrica catalana](#). De moment, ens fixarem en l'efecte visual de la disposició dels mots.
 - a) El poema de la pàgina 17 pren forma de...
 - 1) Rectangle.

- 2) Rombe.
- 3) Octàgon.
- 4) Pentagrama.

RESPOSTA: 2) Rombe.

- b) Quina paraula del poema apareix partida en dos versos?

RESPOSTA: Esquiú.

- c) Què significa «tresor esquiú» ?
 - 1) Fortuna multiplicada.
 - 2) Riquesa perduda.
 - 3) Bé inabastable.
 - 4) Joia interior.

RESPOSTA: 3) Bé inabastable.

- d) La forma que pren el poema representa un...
 - 1) Estel.
 - 2) Senyal de trànsit.
 - 3) Diamant.
 - 4) Formatge molt desitjat per les rates.

RESPOSTA: 3) Diamant.

4. Escriviu un poema que representi amb la seva forma algun tret relacionat amb allò que en suggereixi el títol. Pateu esment en «Les formigues», de Joan Salvat-Papasseit:

Capítol 03. Concentració

1. Fixeu-vos en el text d'introducció d'aquest apartat. Ara haureu de copsar la «substància principal» del poema, la «llum pròpia».
 - a) Quin dels enunciats següents no és una definició de poesia?
 - 1) Successió de paraules ordenades musicalment.
 - 2) Art del llenguatge que consisteix a expressar segons un ritme, normalment el del vers, un o diversos temes, idees, sentiments, etc.

- 3) Alguna cosa més que el do de síntesi: veure en la llum el trànsit de la llum.
- 4) Enigma per a entretenir-se a endevinar-lo.

RESPOSTA: 4) Enigma per a entretenir-se a endevinar-lo (definició d'endevinalla).

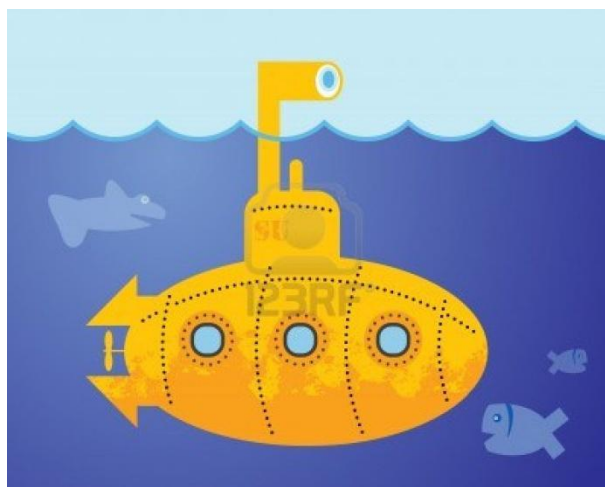
2. El poema de la pàgina 21 tracta d'un submergible que observa la superfície des d'una certa invisibilitat. Llegiu-lo amb molta atenció. Amb quins versos s'expressa? (Recordeu que en català comptem fins a l'última síl·laba tònica de cada vers: [lleis de la mètrica](#)):

- a) Monosíl·labs.
- b) Trisíl·labs.
- c) Tetrasíl·labs.
- d) Pentasíl·labs.

RESPOSTA: c) Tetrasíl·labs.

3. «Quina manera de mirar-nos-el fa que un assumpte ens resulti més o menys poètic?» Això vol dir que...
 - a) El tema ha de ser original perquè el text sigui poètic.
 - b) La vista del poeta és important: si convé, cal posar remei a l'estrabisme, miopia, hipermetropia...
 - c) Es refereix a la sensibilitat o la intel·ligència que té el poeta per presentar com a nova una realitat coneguda.
 - d) Un assumpte cal mirar-se'l molta estona seguida perquè sigui poètic.

RESPOSTA: c) Es refereix a la sensibilitat o la intel·ligència que té el poeta per presentar com a nova una realitat coneguda.

© MGOBLOG.COM

Capítol 04. La fórmula

1. Quines paraules destacades en vermell del text de la pàgina 24 són parcialment sinònimes?

RESPOSTA: «Síntesi» i «concisió».

2. Coneixeu poemes que siguin molt concisos? Cerqueu-ne algun d'un o dos versos i anoteu-lo.

RESPOSTA possible: «Mot», de Joan Brossa («Vet aquí un sentit i un so».)

3. Llegiu en veu alta el poema de la pàgina 24. Quants versos té? Completeu sencer el requadre següent:

nombre d'estrofes	una
nombre de versos	cinc
nombre de síl·labes de cada vers	sis
nom del vers (per la quantitat de síl·labes)	hexasíl·lab
tipus de rima (consonant o assonant)	consonant
distribució de les rimes	a b a b a

4. Quants personatges presenta el poema? Com se'ls anomena?

RESPOSTES: Dos. / L'encoratjat i l'ancorat.

5. Davant de les dificultats, quin dels personatges no se'n surt?

RESPOSTA: L'ancorat.

6. Fixeu-vos que les paraules que fa servir el poeta per designar els personatges informen de la seva actitud davant de l'adversitat. Quina diferència d'actitud hi ha entre ells?

RESPOSTA: El mateix nom ho diu: un té coratge, assumeix riscos, i l'altre no, es queda quiet.

7. Fixeu-vos que els mots que designen els personatges són semblants: sonen igual totes tres primeres síl·labes. D'això se'n diu paronomàsia. Penseu i escriviu paraules de molta proximitat formal entre elles, que només es diferenciïn per una síl·laba o un fonema. Exemple: «Visc del vesc que busco al bosc».

RESPOSTA oberta.

Capítol 05. La comparació abreujada

1. Figuradament, què significa «el moll de l'os» d'una cosa?
- La part més substanciosa, més íntima.
 - Medul·la òssia.
 - Part comestible de les fruites que tenen pinyol o clofolla.
 - Os moll.

RESPOSTA: a) La part més substanciosa, més íntima, d'una cosa.

2. «En el poema, cada cosa, sent una cosa, representa una altra cosa». Les paraules en si ja són una forma de representar altres coses. Poden ser allò que designen o poden ser lletres i sons. Com a exemple, «Ús», de Joan Brossa:

Taula.
(No em refereixo al nom
sinó a allò que designa.)

Taula.
(No em refereixo a allò
que designa sinó al nom.)

Significat (l'objecte a què ens referim) i significat (la paraula en si mateixa). Una altra forma de representació seria a través de la metàfora o el símbol. Per exemple: «La Núria és un sol!». No és un astre solar, evidentment, sinó una persona brillant, encantadora.

- a) Anoteu metàfores. Per exemple: «el moll de l'os del poema».

Metàfora	Significat

RESPOSTA possible: el solcs del poema (la forma versificada), obrir una finestra cap a molts més sentits (afavorir que hi hagi més significats o més possibilitats de comprensió), enfosquir la recerca (fer-la menys abastable, més complicada)...

- b) Trobeu una comparació en el text «La comparació abreujada» de la pàgina 28 i en el poema de la pàgina 29.

RESPOSTA: «Explicar el poema sense el poema és com taral·lejar una melodia sense fer vibrar les cordes vocals»; «com uns folls / galifardeus, / mou els genolls».

3. Fixeu-vos en el sentit figurat que prenen sovint les paraules a l'hora de definir conceptes: «El valor d'un poema el determina el nombre de finestres que obre al lector». Qui va escriure aquesta frase? (Trobareu la resposta en un article d'[Arthur Terry](#), per exemple.)

RESPOSTA: El poeta Joan Brossa.

4. En el poema de la pàgina 29 hi apareix un [nigromant](#). Què és?

- a) Un funambulista.
- b) Un passavolant.
- c) Un endeví.
- d) Un renegaire.

RESPOSTA: c) Un endeví.

5. La recerca de coneixement a través de la foscor us ha dut fins a aquest curiós nigromant. Com es mostra en el poema?

- a) Com una persona elegant i respectable.
- b) Com un savi antic.
- c) Com un animal salvatge.
- d) Com un individu malgirbat i maldestre.

RESPOSTA: d) Com un individu malgirbat i maldestre.

6. Els versos del poema són...

- a) Bisíl·labs.
- b) Tetrasíl·labs.
- c) Pentasíl·labs.
- d) Tetrasíl·labs i pentasíl·labs.

RESPOSTA: b) Tetrasíl·labs.

7. Pregunta del laboratori d'escriptura: «Fins a quin punt som capaços d'entendre l'explicació d'algú que parla amb llenguatge figurat?».

© ESCOLAVERD.CAT

- a) Feu-ne la prova. Sabent que les locucions i frases fetes prenen un sentit figurat, proveu de traduir literalment a un altre idioma les expressions següents. Expliqueu els dubtes que tingueu a l'hora de respondre.

N'hi ha per llogar-hi cadires.	
Em treus de polleguera!	
A cau d'orella.	
Aneu a escampar la boira.	
Estàs tocat del bolet.	
Feu cara de pomes agres.	
Ja heu begut oli.	

RESPOSTA: Traduïdes paraula per paraula fan riure: no són correctes. Cada llengua té les seves expressions genuïnes. N'hi ha que poden coincidir en més d'un idioma, és veritat (per exemple, «fot el camp», que en francès es diu gairebé de la mateixa manera que en català).

- b) Escriviu frases amb paraules que puguin tenir sentit literal o figurat. Tot seguit, debateu amb els companys si es tracta d'un significat o un altre.

RESPOSTA: Per exemple: «Quins solcs tan magnífics. Ets un artista!» (¿parlem d'un pagès, d'un poeta, d'un artista plàstic o d'una persona amb el front llaurat d'arrugues?). Un exemple de pintades en una paret: «Cal matar el porc de Carrillo» / «Carrillo, vigila, que et volen matar el porc!». Un darrer exemple: «Aquell pastor alemany no vigila bé el ramat» (¿es refereix a un gos o a un home de nacionalitat alemanya?).

Capítol 06. La facultat inventiva

1. En paraules del poeta Gabriel Ferrater: «Un escriptor, un literat, no escriu per expressar idees ni per expressar emocions, bàsicament. Les idees i les emocions són una cosa secundària. Un literat escriu per expressar la seva imaginació». A «La facultat inventiva», Josep Pedrals se centra en aquest darrer aspecte.

a) Escriviu un exemple de realitat palpable i un altre de realitat imaginada.

RESPOSTA possible: Realitat palpable: La família i casa nostra tal com són. / Realitat imaginada: La família i la casa vistes com si els nostres pares o casa nostra fossin diferents, o com si nosaltres fóssim uns altres, o com si haguéssim nascut en un altre segle.

b) Penseu un exemple d'experiència individual i un altre d'història col·lectiva. Contesteu-ho per escrit i oralment.

RESPOSTA possible: Les vicissituds de la Colometa a *La Plaça del Diamant* i la Guerra Civil.

2. Sabeu què és l'argot?

a) Definiu aquest concepte.

RESPOSTA: 1 Llenguatge propi d'una determinada professió, d'un estament, d'una categoria de persones. *L'argot mariner. L'argot dels lladres.* 2 Manera de parlar especialitzada, distinta de les maneres comunes a tots els usuaris d'una llengua.

b) De quin argot provenen les paraules del requadre següent? Escriviu als espais en blanc de la dreta el significat de les paraules de la columna esquerra:

RESPOSTA: Del caló, argot de la comunitat gitana.

Paraula	Significat
halar (amb hac aspirada)	menjar
xaval	noi, originalment volia dir fill
guipar	mirar, veure
cangueli	por
dinyar-la	morir
filar	veure
pispar, pispà	robar, lladre
llumí	misto
calés	diners
paio	persona no gitana; per extensió, individu desconegut

c) Feu servir argot juvenil quan parleu? Anoteu-ne paraules o expressions.

RESPOSTA possible: vacil·lar (en el sentit de fer el fatxenda), flipar, xungo, etc.

3. En el joc que es proposa a l'activitat 1 de la pàgina 34, què s'ha conservat respecte al poema de Josep Carner?
- a) El ritme.
 - b) L'isosil·labisme (el mateix nombre de síl·labes a tots els versos).
 - c) El significat.
 - d) El nombre de versos.
- RESPOSTA: d) El nombre de versos.

Capítol 07. L'experiència

1. En aquest capítol el poeta anuncia que ja hi som, que hem arribat al bell mig del poema. «Quin capgirell!». Què significa aquí aquesta exclamació?
- a) Caiguda en rodó.
 - b) Tombarella.
 - c) Canvi sobtat de situació, de fortuna.
 - d) Enrenou.
- RESPOSTA: c) Canvi sobtat de situació, de fortuna.
2. Ésser a dins del poema és com haver entrat en un camp de força. Fixeu-vos en la llum del poema de la pàgina 37. Quin espai descriu?
- a) Uns matolls.
 - b) Unes cavernes.
 - c) Un hort.
 - d) Un pedral.
- RESPOSTA: c) Un hort.
3. Què ho fa que encara que sigui de nit hi hagi claror? Rellegiu el text mot a mot.
- RESPOSTA: La llum de les lluernes.

© LINTERNAINFORMATIVA.COM

4. Esbrineu de qui és aquest altre poema: «–Cuca de llum, què cerqueu / pels marges amb la llanterna? / I diu ella sense veu: / –Una lluern!». (Trobareu la resposta a [El nostre Bestiari](#), per exemple.)

RESPOSTA: Pere Quart.

5. Feu el recompte sil·làbic dels versos de Josep Pedrals de la pàgina 37 i completeu el requadre següent:

nombre d'estrofes	dues
nombre de versos de cada estrofa	vuit
nombre de síl·labes de cada vers	sis
nom dels versos (pel nombre de síl·labes)	hexasíl·labs

6. A l'apartat de laboratori es fa esment de la inspiració. ¿Els poemes són fruit de la inspiració o volen feina? O totes dues coses? (En una pel·lícula de François Truffaut feien broma sobre això: «La meua feina és un 10% inspiració i un 90% transpiració».)

RESPOSTA oberta.

Capítol 08. Prendre consciència

1. «Som al poema. Molt bé». Però «ser al poema no és tan fàcil de discernir de l'estadi anterior, del no ser-hi...». De vegades el poema es mou en els límits del que és art i el que no ho és. La definició és problemàtica. El poeta (tant si es diu Joan Brossa com si es diu Josep Pedrals) ens convida a prendre posicions respecte a la nostra concepció de l'art d'escriure versos.

- a) Sensibilitat, intel·ligència, imaginació... Què valoreu més d'un poema?

RESPOSTA oberta.

- b) Escriviu una definició de poesia pensada per vosaltres. Haureu de decidir quins són els límits que fan que un text el percebeu com a poètic o no.

RESPOSTA oberta. Podem seguir com a model la definició del diccionari.

2. El poema de Josep Pedrals de la pàgina 41 convida a descobrir el gust per allò que no sempre s'ofereix plenament als sentits. El protagonisme el prenen...

- a) Els musclos.
- b) Els mol·luscs.
- c) Els músculs.
- d) Els muscles.

RESPOSTA: b) Els mol·luscs.

© SOMDEMERCAT.CAT

3. Quina maniobra ha hagut de fer el poeta perquè tots els versos siguin isosil·làbics? (Dit d'una altra manera: quin vers aparentment més llarg ha d'acabar sent del mateix nombre de síl·labes que la resta?)

RESPOSTA: D'entrada, tots els versos del poema són heptasil·làbics excepte el setè, que té una síl·laba de més (La – ma – ni – o – bra_és – ben – sen – zi –). Però a la paraula *maniobra* hem d'ajuntar *-ni-* i *o-* en un sol cop de veu.

[En el vers «desafiant la sort» del poema de la pàgina 25 sí que separem la vocal feble que precedeix la vocal forta (de – sa – fi – ant – la – sort).]

4. Bavegem per la vista? Enlluernem per la boca? Quin fenomen s'ha produït en els dos últimes versos del poema? Es tracta d'una figura retòrica anomenada sinestèsia. Consulteu l'entrada al diccionari i anoteu-ne l'accepció adequada.

RESPOSTA: **3 RET** Figura retòrica consistent en l'associació d'elements que provenen de diferents dominis sensorials. Ex.: *Hi havia un silenci verd*.

Capítol 09. L'efecte

1. «Pintar no la cosa, sinó l'efecte que produeix», va suggerir Stéphane Mallarmé. Seguim en l'afany de definir la poesia, de reconèixer allò que n'és essencial, les qualitats específiques. Quines dues paraules clau de l'explicació d'aquest capítol són parcialment sinònimes?

RESPOSTA: **Força i energia (energia poètica).**

2. «Un dels motius que ens fan escriure poesies és el desig de veure fins on podem aixecar l'energia emotiva del nostre llenguatge», va apuntar Gabriel Ferrater. L'energia es pot manifestar a través del ritme.

- a) El poema de la pàgina 45 s'articula per mitjà d'una sèrie d'enumeracions. A quin camp semàntic pertanyen els substantius i els sintagmes nominals del text?

- 1) Al de la nigromància.
- 2) Al de l'espeleologia.
- 3) Al de les injúries.
- 4) Al de la gastronomia.

RESPOSTA: 4) Al de la gastronomia.

© CRONISTASOFICIALES.COM

- b) Posant esment en les categories lèxiques, què us ha sorprès d'aquest poema?

RESPOSTA: L'absència de verbs.

3. Proveu de dir el poema en veu alta sense encallar-vos, d'una manera clara i rítmica. Marqueu clarament les síl·labes tòniques, diferenciant-les de les àtones, com si fossin notes musicals. Un cop l'hàgiu llegit sencer tres o quatre alumnes, parleu-ne entre vosaltres. Trobeu que té força?

RESPOSTA oberta.

4. Els versos són isosil·làbics? Rumieu bé la resposta.

RESPOSTA: Sí, fent de quatre cops de veu i no de cinc la paraula *macedònia* del sisè vers [a *lionesa* del novè vers sí que separem la vocal feble que precedeix vocal forta]. Són versos heptasil·labs o heptasil·làbics. Fixem-nos també que el poeta ha optat per la forma *tronja* i no *taronja* [o *t'ronja*] per fer veure que aquí cal pronunciar en dues síl·labes aquest mot.

Capítol 10. El nou subjecte

1. L'objecte de la recerca que heu emprès és el poema. Ara parareu atenció al subjecte, a l'individu, a l'emissor de cada enunciat. Completeu el requadre següent amb els tipus de subjectes que preveu l'explicació de la pàgina 48 d'*Exploradors, al poema!*

Subjecte	Tarannà
diligent	actua de manera <u>activa, eficient, intensa</u>
pacient	procedeix amb <u>calma, domini i ordre</u>
cagadubtes	es capté amb <u>un dubte vague i ombrívol</u>

2. Quina paraula clau de l'explicació de la pàgina 48 podeu relacionar amb el tercer vers del poema de la pàgina 49? («Sap què val la pena»).

RESPOSTA: Clarividència.

3. Des d'un punt de vista gramatical, quina és la persona que fa de subjecte del sintagma verbal «remou porqueries»?
- a) Un tros d'antena.
 - b) Quelcom que aprofita.
 - c) L'home que remena les escombraries.
 - d) Un porc furgador.

RESPOSTA: c) L'home que remena les escombraries.

4. Quin element en comú podem reconèixer entre el protagonista del text de la pàgina 49 i els exploradors del poema?
- a) El costum de remenar escombraries.
 - b) El gust per les últimes novetats del mercat.
 - c) L'ús de trossos d'antena que serveixen per furgar.
 - d) L'habilitat de trobar quelcom d'aprofitable.

RESPOSTA: d) L'habilitat de trobar quelcom d'aprofitable.

5. «Si la realitat del poema pot ser tan ampla, tan imaginativa com vulguem; quin escrúpol ens pesa i ens capté a l'hora d'escriure?» Això vol dir...
- a) No ens n'estiguem, d'escriure.
 - b) Preinscrivim-nos a un curs d'escriptura prescriptiva.
 - c) Traguem-nos de sobre aquest escrúpol: prohibim l'escriptura.
 - d) Tinguem l'escrúpol de no escriure i publicar versos no prou reeixits.

RESPOSTA: a) No ens n'estiguem, d'escriure.

Capítol 11. La nova circumstància

1. El jo i el món formen una totalitat concreta i indivisa, el nucli de la qual és la vida de l'ésser humà. Quin filòsof és autor de la frase «jo sóc jo i la meva circumstància»? (Consulteu-ho a [FiloXarxa](#), per exemple.)
- a) Plató.
 - b) Descartes.
 - c) Ortega y Gasset.
 - d) Heidegger.

RESPOSTA: c) Ortega y Gasset.

2. Anoteu les paraules clau de l'explicació de la pàgina 52:

--	--	--	--

RESPOSTA: Entorn, factors, circumstàncies, conjuntura.

3. Cal tenir en compte no només els camps semàntics sinó també els camps de conreu, l'espai físic, «saber-nos-hi vius i emplaçar-nos-hi». «Hem d'anar descobrint el lloc que ocupa cada cosa i com cada cosa erigeix el lloc».

a) Escolteu aquest poema de Perejaume: [Mireu el nom](#). Preneu nota d'un vers on es faci evident que el lloc i l'home és un tot.

RESPOSTA: «té quasi d'herba la paraula».

b) Fixeu-vos en un altre poema que s'arrela en el lloc, que el respecta: [Advertiment](#). Escolteu-lo, llegiu-lo en veu alta i enraoneu d'allò «local» i allò «universal». Què valora el poeta?

RESPOSTA: El localisme, l'espai per petit que sigui sobre el qual pesem (enfrent de les crides a la universalitat o a l'actitud de menystenir allò local).

4. El protagonisme del poema de la pàgina 53 el prenen unes herbes remeieres i productes sintetitzats de propietats aromàtiques o medicinals.

© LASPLANTASCURATIVAS.COM

© LESREMEIERES.COM

SPANISH.ALIBABA.COM

© WIKIPÈDIA.ORG

a) Els mots *fleumes*, *bledes*, *trèmules*, *pàl·lides*, etc., presenten Àrnica, Calèndula, Naftalina i Càmfora en positiu o en negatiu?

RESPOSTA: En negatiu.

b) La figura retòrica que consisteix en l'atribució de qualitats humanes a animals, vegetals, coses o conceptes s'anomena...

- 1) Humanització.
- 2) Antropomorfisme.
- 3) Antropocentrisme.
- 4) Personificació.

RESPOSTA: 4) Personificació.

c) «L'aire d'intempèrie / els feia basarda» vol dir que...

- 1) Els abellia l'entorn.
- 2) Els feien por les inclemències condicionades per factors exteriors.
- 3) Feien acampada lliure sense permís.
- 4) Eren unes fresques.

RESPOSTA: 2) Els feien por les inclemències condicionades per factors exteriors.

d) «Sempre ben empolainades», «les quatre princeses, / summament / endiumenjades», «abstretes en dèries / de la indumentària». És a dir:

- 1) Modistes.
- 2) Presumides.
- 3) Amb trastorn de dèficit d'atenció.
- 4) Hiperactives.

RESPOSTA: 2) Presumides.

5. El poema acaba amb el vers «es van fondre evaporades». El caràcter fugisser de les coses és la reflexió a què ens convida Josep Pedrals a les activitats de laboratori de la pàgina 54. Llegiu el poema de Josep Carner titulat «Pietat»:

A l'arbre hi ha una fulla que ja està a punt de caure
i l'últim raig del dia, que ho sap, encar la daura.

a) Trobeu que el títol s'adiu amb el poema? Per què?

RESPOSTA: Sí. Expressa el lligam emotiu del poeta amb allò que sap que està destinat a desaparèixer.

b) Tot està destinat al canvi o a la desaparició? (Rodoreda: «La pedra es fa palet i la flor es fa fruita i la criatura es fa home i l'home es fa rosada de sang negra. A dintre de la sang vermella ja hi viu la rosada de sang negra».) La poesia és una forma de fixar en paraules allò que tard o d'hora perdrem? Penseu-hi, parleu-ne en veu alta!

Capítol 12. Les noves formes de relació

1. L'explicació del capítol convida a expressar-vos, a manifestar-vos poèticament, a erigir-vos en portaveus de la paraula («Manifestem el pensament i el sentiment. Els representem». «Fem conèixer coses difícils de dir».) Cerqueu altres frases del text de la pàgina 56 que ho facin veure i anoteu-les.

RESPOSTA: «Som aptes i capaços per fer present a la ment les coses, les imatges de les coses, els símbols...»; «llancem enfora la paraula, adreçant-nos a algú, transmetent i transferint».

2. Quina llicència poètica s'ha pres el poeta en el text de la pàgina 57?

- a) La supressió dels signes de puntuació i les majúscules.
- b) La supressió de les lleis de la mètrica.
- c) La supressió de les síl·labes àtones posteriors a l'última vocal tònica de cada vers.
- d) La supressió de les rimes.

RESPOSTA: c) La supressió de les síl·labes àtones després de l'última vocal tònica de cada vers.

3. En el mateix poema, dues de les síl·labes tòniques de final de vers han perdut la consonant postvocalica.

- a) De quines paraules?

RESPOSTA: *D'eloqüè[-ncia]* i *me[-rda]*.

- b) Per què?

RESPOSTA: Perquè totes les rimes siguin perfectament consonants. A més a més, en el cas de *me*, per evitar l'ús d'un llenguatge escatològic.

- c) Perquè el poema soni com vol fer-lo sonar el poeta, cal que tots els mots mutilats d'acabament de vers siguin pronunciats com a paraules...

- 1) Agudes.
- 2) Planes.
- 3) Esdrúixoles.
- 4) Retòriques.

RESPOSTA: 1) Agudes.

- d) Fixeu-vos en les paraules d'acabament de vers que puguin tenir un altre significat tal com apareixen al poema.

RESPOSTA: Al desè vers, en un altre context, «dons de profe» podria voler dir «dons de professor»; i al tretzè, «sense cau» podria ser «mancat de forat o de refugi».

4. «Les idees es poden fer arribar a través del que falta en el text, o a través de la constricció que se li ha imposat?». Suggestir és més efectiu poèticament que designar? Escriviu versos d'amor sense fer servir la paraula *amor* ni el verb *estimar*.

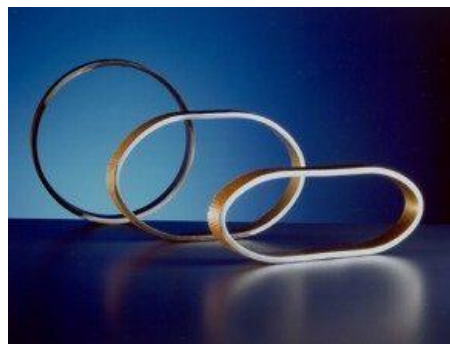
RESPOSTA oberta.

Capítol 13. La nova ductilitat

1. Rellegiu a l'índex de la pàgina 7 els títols dels capítols d'*Exploradors, al poema!*
 - a) Quins són sintagmes nominals formats amb el determinant adjectiu «nou/nova»?
RESPOSTA: Quatre, tots consecutius («El nou subjecte», «La nova circumstància», «Les noves formes de relació», «La nova ductilitat»).
 - b) Cerqueu un vers de la poesia catalana que realci no només allò nou sinó també allò vell o antic. (Trobareu la resposta a escriptors.cat, per exemple.)
RESPOSTA: Per exemple, «M'exalta el nou i m'enamora el vell» (J. V. Foix).
2. De les definicions o accepcions següents de l'adjectiu *dúctil*, quina no seria correcta?
 - a) Capaç d'ésser estirat permanentment sense rompre's; s'aplica especialment als metalls.
 - b) Que es deixa guiar fàcilment, que es plega fàcilment a la persuasió, a la instrucció.
 - c) Capaç de contraure's, de dilatar-se, de deformar-se sota una pressió.
 - d) Que no es deixa guiar fàcilment, que es resisteix a la persuasió, a la instrucció.**RESPOSTA:** d) Que no es deixa guiar fàcilment, que es resisteix a la persuasió, a la instrucció.

© EXPERIMENTOSFACILES.COM

© DEFINICIONABC.COM

3. El material poètic adoptarà diferents formes segons el propòsit, el to, el missatge o la personalitat de cadascú.
 - a) Quines propostes de to o missatge poètic us suggereix Josep Pedrals a l'explicació de la pàgina 60? Completeu el requadre:

poema divertit	poema elegant	poema «pastisset»	poema corrosiu	poema «tomàquet»
----------------	---------------	-------------------	----------------	------------------

- b) La ductilitat és, doncs, la possibilitat de fer que el llenguatge agafi una forma o una altra al vostre gust o que us deixeu guiar fàcilment cap a l'art del poema. Ara: ¿és possible que la paraula us faci servir a vosaltres com a mitjà per a expressar-se? Penseu-hi, parleu-ne. (Escolteu el poema [Cridats a comparèixer](#), de Perejaume.)

RESPOSTA oberta.

4. Què és una complanta? («Complanta adormida», poema de la pàgina 61).

RESPOSTA: Un plany.

5. En els dos primers versos del poema, hi podríem afegir una coma per tancar un incís?, o bé suprimir-ne una?

RESPOSTA: Sí, una coma després de «passa a / passa» (o bé suprimir la coma del primer vers).

6. A l'apartat de laboratori de la pàgina 62, l'autor planteja el següent: «I si escriure fos, també, la transcripció de l'espectacle de la parla?». Som a tocar de la poesia de l'oralitat. Informeu-vos sobre aquest concepte i feu servir arguments per defensar que Josep Pedrals n'és o no un representant. (Podeu llegir, per començar, una [entrevista](#) a l'autor.)

RESPOSTA: «Segons Zumthor (1991) existeixen tres tipus d'oralitat tenint en compte el paper que hi juguen les influències culturals: l'oralitat pura, sense tenir cap contacte amb l'escriptura, pròpia de les societats arcaïques, primitives, desaparegudes ja fa temps [no és el cas de la poesia de Josep Pedrals]; l'oralitat mixta o secundària, on hi ha contacte amb l'escriptura i els mitjans de comunicació, de manera que això la condiciona i la matisa; i l'oralitat mediatitzada, en què la veu, el llenguatge, passa a ser un vehicle exterior tècnicament emmotllat pels mitjans» [la poesia de Pedrals s'adiu més amb el concepte d'oralitat secundària o d'oralitat mediatitzada].

Capítol 14. El cor del poema

1. Quina de les idees, propòsits o afirmacions següents no s'adiu a l'explicació d'aquest capítol?
- a) La idea que el poema pugui suggerir o sorprendre.
 - b) La voluntat que en el poema simplifiquem, unifiquem i intensifiquem la vida.
 - c) El propòsit que el poema faci veure com encarem la realitat.
 - d) La distància que separa els mots d'allò que volen representar.

RESPOSTA: d) La distància que separa els mots d'allò que volen representar.

2. El poema de la pàgina 65 posa l'accent en la capacitat de copsar diferents estrats o matisos de la realitat; concretament, de què?

- a) Del color negre (de la foscor?).

- b) De l'horitzó.
- c) Dels ulls.
- d) Dels caimans.

RESPOSTA: a) Del color negre (de la foscor?).

3. Destaqueu paraules clau del poema. Per exemple: ombres, foscor...

RESPOSTA: opac profund, febre, tenebra, por, ofec, obscur.

4. Completeu el requadre següent:

nombre d'estrofes	sis
nombre de versos de cada estrofa	quatre
nombre de síl·labes de cada vers	quatre
tipus de vers (pel nombre de síl·labes)	tetrasíl·lab
isosil·labisme / anisosil·labisme	isosil·labisme

5. Intenteu imitar o estrafer un poema seguint una pauta mètrica o semàntica. Com a exemple, «La vaca cega», de Joan Maragall, i «La vaca suïssa», de Pere Quart:

<p>LA VACA CEGA</p> <p>Topant de cap en una i altra soca, avançant d'esma pel camí de l'aigua, se'n ve la vaca tota sola. És cega. D'un cop de roc llançat amb massa traça, el vailet va buidar-li un ull i en l'altre se li ha posat un tel. La vaca és cega. Ve a abeurar-se a la font com ans solia; mes no amb el ferm posat d'altres vegades ni amb ses companyes, no: ve tota sola. Ses companyes, pels cingles, per les comes, pel silenci dels prats i en la ribera, fan dringar l'esquellot mentre pasturen l'herba fresca a l'atzar... Ella cauria. Topa de morro en l'esmolada pica i recula afrontada... Però torna i abaixa el cap a l'aigua i beu calmosa. Beu poc, sense gaire set... Després aixeca al cel enorme, l'embanyada testa amb un gran gesto tràgic; parpelleja damunt les mortes nines, i se'n torna orfe de llum, sota del sol que crema, vacil·lant pels camins inoblidables brandant llànguidament la llarga cua.</p>	<p>LA VACA SUÏSSA</p> <p>Quan jo m'embranco en una causa justa com En Tell sóc adusta i arrogant: prou, s'ha acabat! Aneu al botavant vós i galleda i tamboret de fusta!</p> <p>La meva sang no peix la noia flaca ni s'amistança amb el cafè pudent. Vós no sou qui per grapejar una vaca, ni un àngel que baixés expressament.</p> <p>Encara us resta la indefensa cabra, que sempre ha tingut ànima d'esclau. A mi em muny ni qui s'acosti amb sabre! Tinc banyes i escometo com un brau.</p> <p>Doncs, ja ho sabeu! He pres el determini, l'he bramulat per comes i fondals, i no espereu que me'n desencamini la llepolia d'un manat d'alfals.</p> <p>Que jo mateixa, si no fos tan lloga, en lletra clara contaria el fet. Temps era temps hi hagué una vaca cega: jo sóc la vaca de la mala llet!</p>
---	---

Versos d'altres autors (trieu-ne!)	Versos vostres

Capítol 15. El significat

1. Què són els «nivells de significació» de les paraules?

- a) Els graus de dificultat que presenten.
- b) La forma d'ordenar-les en el diccionari segons la seva dificultat.
- c) La classificació de les paraules segons el nombre d'accepcions.
- d) Els sentits que poden tenir (més literals o més metafòrics).

RESPOSTA: d) Els sentits que poden tenir (més literals o més metafòrics).

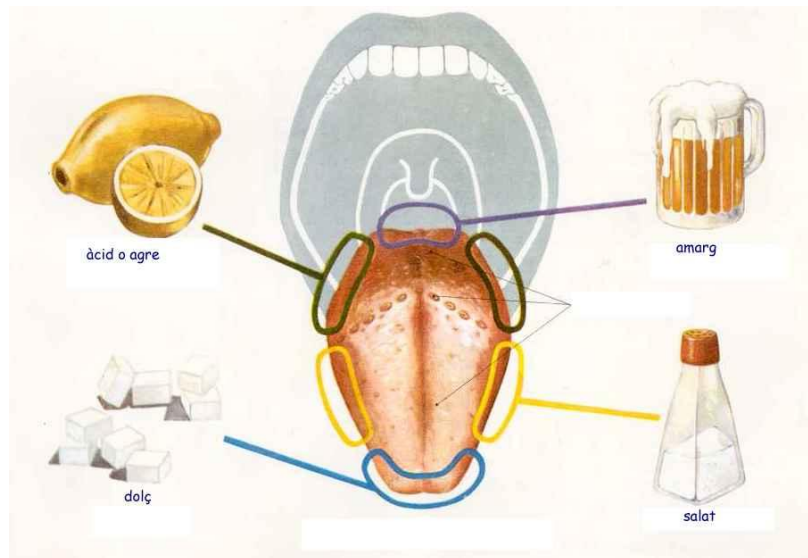
2. Cal tenir cura de l'exactitud i la concreció a l'hora de triar els mots. Però, a més, vegeu l'acostament de paraules de so semblant en el poema de la pàgina 69. Fixeu-vos en l'ús d'una figura retòrica que ja heu trobat uns quants capítols enrere, la paronomàsia. Identifiqueu-ne alguna.

RESPOSTA: «llonga llengua», «mut» i «mutilada».

3. El protagonista d'aquest poema té una dificultat a l'hora d'expressar-se. Quina?

- a) La manca de dentadura.
- b) La manca de llengua (la té en formol).
- c) La presència de formol.
- d) La llargada de la llengua.

RESPOSTA: b) La manca de llengua (la té en formol).

4. La comunicació en aquest text s'estableix entre...
- La llengua i la dentada.
 - El mut i una persona mutilada.
 - El mut i la seva llengua (que du en un pot) i un tercer («hom pregunta»).
 - El formol i el pot.

RESPOSTA: c) El mut i la seva llengua (que du en un pot) i un tercer («hom pregunta»).

5. Quin procediment fa servir el protagonista del poema per respondre?
- RESPOSTA:** Escup al pot on és la llengua i llavors apareix en el formol una mena d'imatge futura.
6. A l'apartat de laboratori, el poeta planteja si el llenguatge poètic ha de ser més específic o més general.

Penseu també en els registres (culte, estàndard, col·loquial, vulgar) i mireu de no barrejar-ne l'ús. Poseu-vos a prova escrivint uns versos en llenguatge culte o estàndard i uns altres versos en un llenguatge col·loquial o vulgar.

RESPOSTA oberta.

Capítol 16. El so

- Mot: «Vet aquí un sentit i un so» (Joan Brossa). «El so ha de semblar un eco del sentit» (Octavio Paz). Convindria, doncs, fer sonar el poema en veu alta, posant-hi el to de veu, la força, les tonades.
 - Quin dels mots o sintagmes següents no és una paraula clau del capítol?
 - Energia sonora.
 - Modulació.

3) Camp semàntic.

4) Ones de poema.

RESPOSTA: 3) Camp semàntic.

b) «Intentarem sentir només la sonoritat de cada vers, sense parar atenció al sentit». L'exemple d'això serà el poema següent de Josep Pedrals, que té un caire de poesia fonètica i un llampurneig de pedreria. Llegiu-lo en veu alta un parell o tres de vegades sense amoïnar-vos pel significat. Tot seguit, aneu a cercar la pedreria que conté. A quin camp semàntic pertanyen gairebé tots els substantius del poema?

RESPOSTA: Al dels minerals.

2. El poeta emfasitza en aquests versos de la pàgina 73 una sèrie de minerals i de pedres precioses. Feu-ne la llista!

RESPOSTA: jade, pirita, maragda, topazi, ambre, beril·li, òpal, feldspat, turquesa, safir, robí, ametista, perla.

© FOTOMINER.COM

© PINTEREST.COM

© MINERALESDELMUNDO.COM

© ENCICLOPEDIA.CAT

3. El nom d'un dels minerals del poema, una varietat de quars utilitzada com a pedra preciosa, forma part del títol d'un llibre de versos del poeta noucentista Guerau de Liost. Cerqueu el nom del mineral i el títol de l'obra. (Podeu consultar-ho a escriptors.cat.)

RESPOSTA: Ametista. *La muntanya d'ametistes*.

4. Fixeu-vos en els versos «topazi el topà», «el verí del beril·le» o «s'afirma safir». Es tracta d'una figura retòrica que heu anat trobant en diversos poemes de Josep Pedrals. Com s'anomena?
- Hipèrbaton.
 - Anàfora.
 - Paronomàsia.
 - Paral·lelisme.
- RESPOSTA: c) Paronomàsia.
5. A l'apartat de laboratori, el poeta ens proposa escoltar la llengua com si fos una onomatopeia. Escolteu una cançó francesa de Serge Gainsbourg que recull onomatopeies del món del còmic: [Comic Strip](#). Tot seguit, pareu atenció a uns embarbussaments cantats al programa [Caçadors de paraules](#) i a un altre embarbussament d'un discurs de [Salvador Dalí](#) [data de consulta: agost de 2016]. Recolliu per escrit embarbussaments i onomatopeies i feu-les sonar en veu alta.

Onomatopeies	Embarbussaments

RESPOSTA: Trobareu onomatopeies a [Optimot](#) i embarbussaments llegits a [ub.edu](#), per exemple.

Capítol 17. El ritme

- «¿Quan serà que entrareu profundament en les vostres ànimes per a no sentir altra cosa que el ritme diví d'elles al vibrar en l'amor de les coses de la terra?», pregunta Joan Maragall als poetes a *l'Elogi de la paraula*.

En el procés creatiu, primer hi ha els ritmes i les melodies i després les paraules; o bé a l'inrevés. Parleu-ne entre vosaltres. Heu llegit entrevistes als vostres cantants predilectes? Què componen primer, la lletra o la música?

RESPOSTA oberta.

- En llatí el ritme sorgia de l'alternança de síl·labes llargues i breus. En català i altres llengües el ritme es crea alternant síl·labes tòniques i àtones. Tal com diu

Josep Pedrals a l'explicació del capítol, intercalem tensió i distensió, ordenem el «moviment» sil·làbic.

- a) El sonet de la pàgina 77 recolza en una sèrie d'elements que ajuden a crear ritme: el vers heptasil·làbic, la rima, l'isosil·labisme, les alternances vocàliques, etc. Vegeu-ho. Llegiu el poema en veu alta marcant clarament les síl·labes. Quines rimes hi ha?

RESPOSTA: «roc», «wok», «barroc», «foc», «poc» [rima consonant]; «manyocs», «flocs» [rima consonant]; «psicòtic», «gòtic», «caòtic», «anecdòtic», «despòtic» [rima consonant]; «espasmòdic», «vòmit» [rima assonant].

- b) Sabíeu que *hoc* era equivalent a «sí» en català medieval? (*hoc* prové del llatí, vol dir 'això'). La llengua d'oc fou una de les més importants d'Europa a l'edat mitjana. Quin altre nom té?

- a) Romanès.
- b) Occità.
- c) Asturià.
- d) Basc.

RESPOSTA: b) Occità.

- c) La particularitat de les rimes («-oc», «-òtic»...) fa que el poema de Pedrals agafi una sonoritat especial. És un sonet amb molt de moviment, no només sonor sinó també per la realitat que s'hi representa. Dividiu el poema en dues parts atenent a la presència d'allò no humà i d'allò humà (una de les dues parts és molt breu).

RESPOSTA: Fins al vers dotzè s'hi fa present allò no humà (l'Everest, l'erm, el pla, el mar, volcans, selves, un gat, un porc, el món, l'onatge de foc) i als dos últims versos es fa esment d'allò humà, que proporcionalment és insignificant («entre el no-res i el molt poc»).

- d) Per què diem que aquest poema és un sonet?

- 1) Perquè és rítmic i sonor.
- 2) Perquè el poeta el va escriure mig adormit.
- 3) Perquè està format per dos quartets i dos tercets.
- 4) Perquè fa un so net.

RESPOSTA: Perquè està format per dos quartets i dos tercets.

© HTTP://BLOCS.XTEC.CAT/BIOGEOBLOC/TAG/RISC-VOLCANIC/

3. Considerant el significat dels versos, feu veure els moviments que s'esdevenen en el poema. Completeu el requadre següent relacionant els subjectes amb les accions que protagonitzen:

l'Everest	cau, roc per roc
l'erm	supura vòmit
el pla	es plega fent manyocs
el mar	s'alça i flota en flocs
les selves	salten al wok
el gat	rebufa
el verro	fa esgüells (crits)
el món	s'esqueixa, caòtic

4. Si pensàveu que a la poesia hi havia poca acció, ja veieu que aquí som davant d'una gran agitació, d'un gran cataclisme (cataclisme/apaivagament).

Capítol 18. L'universal

1. La paraula del títol d'aquest últim capítol la trobem a la definició de poesia del [diccionari](#): «Art del llenguatge que consisteix a expressar segons un ritme, normalment el del vers, un o diversos temes, una idea, un sentiment, etc., als quals cada poeta vol donar un valor propi i universal alhora».

En aquest capítol es planteja si l'exploració de l'art del poema ha resolt el quid de la qüestió. Quines paraules clau de l'explicació són parcialment sinònimes?

RESPOSTA: «secret» i «enigma» [i «misteri»].

2. L'afecció pel poema és vista com un estímul («una set insaciable») i alhora com una recompensa («un consol serè»). Quant al so, fixeu-vos en la repetició de la essa sorda a la frase «El gust pel poema, sigui com sigui, és una set insaciable

que dóna algun consol serè». Com s'anomena aquesta figura retòrica? (Consulteu-ho, per exemple, a xtec.cat.)

- a) Al·literació.
- b) Metàfora.
- c) Anàfora.
- d) Ironia.

RESPOSTA: a) Al·literació.

3. Vegeu Josep Pedrals recitant l'últim poema del llibre: [Quan era un nano petit...](#)

Jacint Verdaguer, al poema «Plus ultra» es preguntava si l'última estrella visible era el final de l'univers, i l'estrella responia que no («l'univers és infinit, / pertot acaba i comença»), una estrella empetitida per la distància («estrelleta»), com el nombre infinit del poema de Josep Pedrals, «molt llunyà, molt esquifit», empetitit.

- a) Fixeu-vos en els versos següents: «per dominar dins el pit / la basarda de l'enorme». Què significa «la basarda de l'enorme»?
 - 1) Feredat o por exagerada per quelcom insignificant.
 - 2) Feredat davant de quelcom fora mida que fa pensar en possibles perills contra els quals hom se sent indefens.
 - 3) Por morbosa a l'obesitat o a l'anorèxia.
 - 4) Aversió morbosa als espais tancats.

RESPOSTA: 2) Feredat davant de quelcom fora mida que fa pensar en possibles perills contra els quals hom se sent indefens.

4. La conclusió dels versos de Pedrals no és pas cap expressió de feredat, ans el contrari: «L'infinit quasi ni es nota». La por no ha pas vençut, els exploradors heu arribat a bon terme.

Investigadors en poesia, exploradors!: proveu ara d'escriure uns versos sobre l'infinit, o bé sobre la finitud.

RESPOSTA oberta.

Doble imatge (1993).
Foto Català Roca.

DESPRÉS DE LLEGIR

Més enllà de la literatura

1. Història, navegació, cinema. El protagonista del poema del capítol 3 és un submergible. Sabeu qui va inventar el primer submarí tripulat de propulsió autònoma? Escolteu la informació d'un programa de [cat.ràdio](#) i d'un col·loqui cinematogràfic de [Sala 33](#) [data de consulta: agost de 2016]. ¿Sabíeu que la pel·lícula que li va dedicar Francesc Bellmunt el 1993 és una de les grans superproduccions de la història del cinema català? Com es titula la pel·lícula? Si us ho podeu fer venir bé, organitzeu una sessió de cinefòrum.

RESPOSTA: [Narcís Monturiol, el 1858.](#) / *Monturiol, el senyor del mar.*

2. Poesia i matemàtiques. A les activitats de laboratori del capítol 4, hi heu trobat un poema titulat «El teorema de Pitàgores». Escriviu vosaltres també un poema sobre conceptes de l'àmbit matemàtic. Aquí en teniu una mostra, una quarteta de *Coltells* d'Enric Casasses:

Un cinquè un sisè un dotzè
un vintè mitja meitat
i la meitat de mig terç
i mig terç és la unitat

3. Biologia, entomologia. Per què brillen les cuques de llum o lluernes? Consulteu-ho a [montnaturapirineus.net](#), per exemple [data de consulta: agost de 2016]. Contrasteu la informació amb la d'altres fonts, feu-ne un text expositiu i llegiu-lo en veu alta a classe. Podeu acompanyar la lectura amb la projecció d'una sèrie de fotografies de l'insecte.

4. Biologia, zoologia, ecologia. Consulteu el pòster [Els mol·luscs marins del Paísos Catalans](#) [data de consulta: agost de 2016]. Quins invertebrats del poema de Josep Pedrals del capítol 8 hi trobeu? Amplieu la informació sobre mol·luscs i presenteu la vostra feina en format digital.

RESPOSTA: [caragols, navalles, ostres, musclos, tellerines.](#)

5. Gastronomia. Interesseu-vos pel sintagma «pets de monja» del poema del capítol 9. Consulteu, per exemple, [cronistasoficiales.com](#) [data de consulta: agost de 2016]. Resumi aquesta informació amb les vostres paraules. Cerqueu també imatges i informació sobre la resta de postres del poema i presenteu el resultat de la vostra recerca davant dels companys.

6. Filosofia. Capítol 11, «La nova circumstància». Respecte al «Penso, llavors existeixo», hi ha filòsofs que contesten: «Existeixo, llavors penso». Cerqueu informació a [FiloXarxa](#) i prepareu una exposició oral sobre el tema.
7. Biologia, botànica. Cerqueu informació sobre les protagonistes del poema del capítol 11: àrnica, calèndula, naftalina i càmfora (on es troben, quin aspecte tenen, quin ús se'n fa). D'entrada, consulteu el pòster de [Plantes aromàtiques i remeieres dels Països Catalans](#) [data de consulta: agost de 2016]. Tot seguit, cerqueu més informació i imatges en altres fonts. Finalment, prepareu una presentació a l'aula sobre aquest tema.
8. Química. Capítol 13, «La nova ductilitat». Experimenteu sobre les propietats de la matèria:
<http://www.experimentosfaciles.com/experimentos-sobre-propiedades-de-la-materia> [data de consulta: agost de 2016].
9. Geologia, mineralogia, gemmologia. Cerqueu imatges i informació sobre els minerals i pedres precioses del poema del capítol 16. Consulteu, per exemple, [enciclopèdia.cat](#) i [fotominer.com](#). Prepareu una presentació en format digital davant de la classe. Quina de les pedres precioses del poema de Josep Pedrals està considerada l'única d'origen vegetal?
RESPOSTA: L'ambre.
10. Geologia, sismologia, vulcanologia. A partir de la lectura del poema del capítol 17, cerqueu informació i imatges de catàstrofes naturals. Podeu començar llegint un text periodístic dedicat als [desastres naturals](#) de la dècada [data de consulta: agost de 2016]. Amplieu la informació i feu una presentació a l'aula del tema davant dels companys.

Propostes per compartir la lectura

Ara es tracta que converseu sobre literatura i que compartiu les vostres lectures a classe i a través de la xarxa.

Una forma de parlar de llibres fent ús de les noves tecnologies és mitjançant els bookTubes. Els autors de vídeos de recomanació de lectures s'anomenen booktubers o bibliotubers. Si no en sabíeu res, consulteu el reportatge següent del programa *Generació digital* i us en fareu una idea: [booktubers](#) [data de consulta: agost de 2016].

1. Prepareu un bookTube de recomanació d'un poema o d'un llibre de versos. Heu de seguir els passos següents:
 - a) Feu la tria del poema o llibre que recomanareu.
 - b) Planifiqueu el text que enregistrareu.
 - c) Aconsegiu un programa d'edició de vídeo.
 - d) Cerqueu imatges, si cal, per editar el vostre enregistrament.
 - e) Editeu el bookTube.

2. Prepareu un vídeo d'un poema llegit o recitat per vosaltres. Heu de seguir pràcticament el mateix procés de l'activitat anterior:
 - a) Feu la tria del poema que llegireu o recitareu.
 - b) Assageu diverses vegades la lectura del text abans de l'enregistrament.
 - c) Aconsegiu un programa d'edició de vídeo.
 - d) Cerqueu imatges, si cal, per editar el vostre enregistrament.
 - e) Editeu el vídeo.

Podeu recórrer a diferents models audiovisuals. Un tipus seria la lectura filmada d'un text literari i un altre tipus seria l'edició d'un vídeo fent ús d'imatges, grafisme, animació, etc. Com a exemple de lectura filmada, vegeu una alumna llegint *La ciutat del perdó*, de Joan Maragall: [lectura d'una alumna d'ESO](#).

3. Musiqueu un poema. Per grups, trieu un text d'*Exploradors, al poema!* i interpreteu-lo amb acompanyament musical, com si fóssiu el grup de música Els Nens Eutròfics. Els enregistraments dels poemes, en àudio o vídeo, els presentareu a l'aula davant del grup classe.

4. Organitzeu un club de lectura. Distribuiu-vos en grups que s'especialitzin en un parell o tres de capítols del llibre de Josep Pedrals i debateu els temes que us semblin més interessants o que suscitin més debat.

5. Organitzeu un recital de poesia o un concert de música amb la presència de Josep Pedrals. Contacteu amb l'autor (joseppedrals.com), parleu amb els vostres professors de llengua i literatura i, si cal, amb el regidor de cultura del vostre Ajuntament. Enregistreu l'esdeveniment i pengeu-lo a Youtube. Exemple: un [recital](#) de Josep Pedrals a l'institut Font del Ferro.

BIBLIOGRAFIA

BROSSA, Joan. *La memòria encesa*. Barcelona: Barcanova, 1998.

CARNER, Josep. *Poesia*. Barcelona: Editorial Selecta, 1957.

CASASSES, Enric. *Coltells*. Barcelona: Llibres del Segle, 1998.

CORNUDELLA, Jordi. *Les bones companyies*. Barcelona: Galàxia Gutenberg / Cercle de Lectors, 2010.

FERRATER, Gabriel. *Les dones i els dies*. Barcelona: Edicions 62, MOLC, 1991.

FERRATER, Gabriel. *Papers, Cartes, Paraules*. Barcelona: Quaderns Crema, 1986.

FOIX, J.V. *Sol, i de dol*. Barcelona: Quaderns Crema, 2012.

GUISCAFRE, Jaume i VALRIU, Caterina [edició a cura de]. *La poesia oral: gèneres, funcionalitat i supervivència*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007.

KRTU. *Joan Brossa o la revolta poètica* [edició a cura de Manuel Guerrero]. Barcelona: Departament de Cultura, 2001.

MARAGALL, Joan. *Elogi de la paraula i altres assaigs*. Barcelona: Edicions 62, MOLC, 1978 [1a edició MOLC].

JULIÀ, Jordi. *L'art imaginatiu: les idees estètiques de Gabriel Ferrater*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, Biblioteca Filològica LX, 2007.

PAZ, Octavio. *El arco y la lira*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1996.

PEREJAUME. *Obreda*. Barcelona: Edicions 62, Empúries, 2003.

RODOREDA, Mercè. *La mort i la primavera*. Barcelona: Club Editor, 1986.

ROIG, Albert. *Creació del poema*. Barcelona: Proa, 1999.

WEBGRAFIA

Associació d'escriptors en llengua catalana. J.V. Foix, comentaris d'obra:

http://www.escriptors.cat/autors/foixjv/pagina.php?id_sec=1760

Catorze14, cultura viva. 'La vaca cega i la vaca suïssa':

<http://www.catorze.cat/noticia/3576/vaca/cega/vaca/suissa> [data de consulta: agost de 2016].

CCMA, TV3, a la carta. Programa Sala 33, 'Monturiol, el senyor del mar':

<http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sala-33/monturiol-el-senyor-del-mar-al-sala-33/video/5380114> [data de consulta: agost de 2016].

CCMA, Catalunya Ràdio, a la carta. 'Monturiol, molt més que l'inventor del submarí':

<http://www.ccma.cat/catràdio/alacarta/nom-programa/Narcis-Monturiol-molt-mes-que-linventor-del-submari/audio/134759/> [data de consulta: agost de 2016].

CCMA, 3/24. Notícies, 'Els desastres naturals de la dècada':

<http://www.ccma.cat/324/Els-desastres-naturals-de-la-decada/noticia/1106786> [data de consulta: agost de 2016].

Diccionari de sinònims de l'Institut d'Estudis Catalans:

http://sinonims.iec.cat/sinonims_cerca_sin.asp?pclau2=casa.

Diccionari enciclopèdic de la literatura catalana:

<http://www.enciclopedia.cat/obra/enciclopedia/diccionari-enciclopèdic-de-la-literatura-catalana>.

Edu365.cat. 'Les lleis de la mètrica':

<http://www.edu365.cat/eso/muds/catala/literatura/poesia/paraules/pantalla4.htm> [data de consulta: agost de 2016].

Els Nens Eutròfics: <https://elsnenseutrofics.bandcamp.com>.

Experimentos fáciles. «Experimentos sobre las propiedades de la materia»:

<http://www.experimentosfaciles.com> [data de consulta: agost de 2016].

Filoxarxa, diccionari enciclopèdic de filosofia. «Ortega y Gasset, José»:

<http://www.pensament.com/filoxarxa/filoxarxa/nou500bl.htm> [data de consulta: agost de 2016].

Fotominer, col·lecció visual de minerals gràfics: <http://www.fotominer.com> [data de consulta: agost de 2016].

Fundació Catalunya Caixa i Presència. «Els mol·luscs marins dels Països Catalans»:

http://www.fundaciocatalunyalapedrera.com/sites/default/files/P%C3%B2ster%20moluscs_de_f_baixa%20resol.pdf, i «Plantes aromàtiques i remeires dels Països Catalans»:
http://www.fundaciocatalunyalapedrera.com/sites/default/files/poster_remeieres_baixa_0.pdf [data de consulta: agost de 2016].

Fundació Joan Brossa: <http://www.fundaciojoanbrossa.cat>.

Josep Pedrals: <https://joseppedrals.wordpress.com>

LaBreu edicions. Entrevista a Josep Pedrals al «Cultura», *El Punt–Avui*:

<http://www.labreuedicions.com/entrevista-a-josep-pedrals-al-cultura-delpuntavui-17-01-16>

Lyrikline. Poemes de Perejaume llegits per l'autor, «Mireu el lloc»:

<http://www.lyrikline.org/es/poemas/mireu-el-nom-6205#.V6YIJAKGMZM>, «Advertiment»:

<http://www.lyrikline.org/es/poemas/advertiment-6201#.V6YMZKKGMZM> i «Cridats a

comparèixer»: [http://www.lyrikline.org/en/poems/cridats-compareixer-](http://www.lyrikline.org/en/poems/cridats-compareixer-6202#.V6egAqKGMZM)

[6202#.V6egAqKGMZM](http://www.lyrikline.org/en/poems/cridats-compareixer-6202#.V6egAqKGMZM) [data de consulta: agost de 2016].

Lletra UOC: <http://lletra.uoc.edu>

Mag Poesia: <http://magpoesia.mallorcaweb.com>

Mont Natura Pirineus. «Per què brillen les lluernes?»:

<https://monnaturapirineus.net/2015/08/19/perque-brillen-les-cuques-de-llum-o-lluernes>

[data de consulta: agost de 2016].

Poesia als barracons: Lectura de *La ciutat del perdó*, de Joan Maragall, a càrrec de l'alumna

Ariadna Cabezas: <https://www.youtube.com/watch?v=TFiwBkt-T74>, i recital de Josep Pedrals:

<https://www.youtube.com/watch?v=LfCAiDSzzRc> [data de consulta: agost de 2016].

Poesia.cat, poesia en català:

[http://www.poesia.cat/index.php/component/content/article/8-estil%C3%ADstica-](http://www.poesia.cat/index.php/component/content/article/8-estil%C3%ADstica-liter%C3%A0ria/9-la-m%C3%A8trica-catalana.html)

[liter%C3%A0ria/9-la-m%C3%A8trica-catalana.html](http://www.poesia.cat/index.php/component/content/article/8-estil%C3%ADstica-liter%C3%A0ria/9-la-m%C3%A8trica-catalana.html) [data de consulta: agost de 2016].

Poesia infantil i juvenil: [http://bibliopoemes.blogspot.com.es/2008/06/poesia-de-les-](http://bibliopoemes.blogspot.com.es/2008/06/poesia-de-les-formigues-poemes.html)

[formigues-poemes.html](http://bibliopoemes.blogspot.com.es/2008/06/poesia-de-les-formigues-poemes.html) [data de consulta: agost de 2016].

Real Asociación Española de Cronistas Oficiales. «Pedos de monja y tetas de novicia»:

<http://www.cronistasoficiales.com/?p=23576> [data de consulta: agost de 2016].

Romà i Roura, Montserrat. «L'argot dels joves gironins», *Revista de Girona, Lletres*.

http://www.revistadegirona.cat/recursos/1987/0120_082.pdf [data de consulta: agost de

2016].

Terry, Arthur. *La idea del llenguatge en la poesia de Joan Brossa*. UOC: 2001:

<http://www.uoc.edu/jocs/brossa/articles/terry.html> [data de consulta: agost de 2016].

UB.edu. Guies de pronunciació, «Embarbussaments i divertiments»:

<http://www.ub.edu/guiesdepronunciacio/exercicis/catala->

[espanyol/%CA%8E/embarbussaments-i-divertiments](http://www.ub.edu/guiesdepronunciacio/exercicis/catala-) [data de consulta: agost de 2016].

Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure. Argot, caló: <https://ca.wikipedia.org/wiki/Cal%C3%B3> [data de

consulta: agost de 2016].

Xtec.cat. «El nostre bestiari»: <http://www.xtec.cat/centres/a8029301/bestiari.htm>, i «figures

retòriques»: <http://www.xtec.cat/~jroca124/figures.htm> [data de consulta: agost de 2016].

Youtube. Serge Gainsbourg, «Comic Strip»:
<https://www.youtube.com/watch?v=zcArdQtje84> [data de consulta: agost de 2016].

Caçadors de paraules, «Embarbussaments»:
<https://www.youtube.com/watch?v=WSPDPE1ZYtk> [data de consulta: agost de 2016],
Salvador Dalí, 'Una polla xica': <https://www.youtube.com/watch?v=OsVshyft0Bo>. [data de consulta: agost de 2016].

DO Catalunya, «Avui parlem amb... el poeta Josep Pedrals»:
<https://www.youtube.com/watch?v=v3kNctri608> [data de consulta: agost de 2016].

Generació Digital, «Què són els “booktubers”?»:
https://www.youtube.com/watch?v=yHcZU6_2DHw [data de consulta: agost de 2016].